



de zeumer

2006-3



Heemkundevereniging Maas- en Swalmdal heeft de dorpen Swalmen, Asselt, Boukoul, Beesel, Reuver, Offenbeek en Belfeld als werkgebied.

De vereniging stelt zich tot doel de kennis van en de belangstelling voor het eigen heem te bevorderen en te streven naar het behoud, herstel en bescherming van die waardevolle cultuurelementen die eigen zijn aan het heem.

De vereniging tracht dit doel te bereiken door o.a. onderzoek van bodem en archieven, het verzamelen en exposeren van streekeigen voorwerpen van geschiedkundige waarde, het houden van lezingen, cursussen, excursies en het publiceren van bevindingen van de leden.

Redactie: Jan Geerlings
Hennie Geurts-Willemsen
Thei Derks
Chrit Verstappen
Chrit Crins

Redactie-adres: Hensenbosstraat 20, 5954 AJ Beesel
tel. 077 - 474 1380, e-mail: th.derks@hetnet.nl

Bezorgers:	Jan Geerlings -	-	Beesel
	Math Hebben -	-	Offenbeek
	Sybil Peeters	-	Reuver
	Wiel Olders	-	Belfeld
	Arie de Wit	-	Swalmen, Asselt, Boukoul

Verenigingslokaal: Willem Limburg, Rijksweg 10, 5953 AE Reuver.

Geopend iedere maandagavond van 20.00 - 22.00 uur, met uitzondering van feestdagen en de zomervakantie.

De Zeumer is het kwartaalblad van heemkundevereniging Maas- en Swalmdal. Leden ontvangen dit blad alsmede het jaarboek voor € 20,- per jaar.

De redactie is niet verantwoordelijk voor de inhoud van de ingezonden stukken. Overdrukken met vermelding van de bron zijn uitsluitend toegestaan na schriftelijke toestemming.

Inhoudsopgave

Van de redactie	2
Jaarprogramma 2006	3
Excursie naar Limburg a/d Lahn en Berg Lahneck	4
Reaktie op artikel "Oorkonde voor Tinie Claessen-Maas"	9
Uit het Venloosch Nieuwsblad 1905	13
Familieportret	15
Verboden geen rekening te houden met de archeologie.....	17
Bundel 'Archeologie in de Maaswerken'	20
Grensbewakers	22
Jeugherrinneringe	24
Het kapelke van buurt Bussereind	26
Het geheim van de Kelten	28

Van de redactie

Met de voorgaande Zeumer is er wat mis gegaan wat betreft de omslag. Maar met déze Zeumer komen wij uit met een nieuwe omslag.

Na jarenlang vertrouwd geraakt te zijn met de groene omslag van de Zeumer, vonden wij (de redactie) dat we toe waren aan een nieuwe omslag. Jarenlang heeft de oude vertrouwde omslag de Zeumer zijn uitstraling gegeven. Wij twijfelen er niet aan dat dat ook met deze omslag zal gaan gebeuren.

De nieuwe omslag is ontworpen door Pierre van Lier; het bestaat uit een fragment van de Smaberskaart met daarop het logo van de heemkundevereniging. Verder op de voorzijde een foto van het pand Willem Limburg waarvan de bovenste verdieping in gebruik is door de heemkundevereniging. Bij iedere uitgave zal er een andere foto op de voorzijde verschijnen die betrekking heeft op de Zeumer.

Kopij voor de eerstvolgende Zeumer s.v.p. inleveren vóór 29 november 2006. De Zeumer verschijnt omstreeks eind december. Bij voorkeur aanleveren per e-mail: th.derks@hetnet.nl.

Jaarprogramma 2006

Jan	24	Lezing over de stadrekeningen van Venlo
Februari	16	25 jaar archeologie
Maart	8	Lezing over de eindfase van W.O II (Hugo Levels)
Maart	13	Ledenvergadering. Het 2 ^e deel van deze avond staat in het teken van het dialect
Maart	19	Contactdag genealogie met als gast uit Bracht Brigitte Tophofen
April	11	Lezing over de spoorverbinding Venlo- Roermond (Vincent Freriks) i.s.m. MHVS
Mei	19	Busexcursie A-73
Mei	28	Fietstocht
Juni	24	Busexcursie naar Limburg a/d Lahn
Jul-Aug		Zomervakantie
September	10	Open-Monumentendag met als thema: feest
Oktober	1	Herfstwandeling met IVN Afsluiting jubileumjaar / presentatie jaarboek
November	19	Contactdag genealogie
November		Presentatie jaarboek met als extra een index op de reeks jaarboeken
December		Lezing over soldaten van Napoleon door drs Jean Coenen
December	26	Kerstwandeling i.s.m de MHVS

Excursie naar Limburg a/d Lahn en Berg Lahneck

De jubileumexcursie in het 26^{ste} jaar van ons bestaan (1980 2005) bracht ons dit jaar naar het mooie Limburg a/d Lahn. Deskundige voortrekkers van onze heemkundevereniging hadden deze bustocht goed voorbereid en door de mondelinge toelichting over de bezienswaardigheden van de stad Limburg en Berg Lahneck in het zuidelijker gelegen dorp Lahnstein konden we ons al een indruk vormen van het reisdoel van deze prachtige junidag.



Limburg a/d Lahn met zijn mooie vakwerkhuisen. (Foto's Jos Kilaars)

Op zaterdag 24 juni reed een dubbeldekker van busbedrijf Litax voor om de deelnemers op te nemen die zich voor de dagtocht hadden aangemeld: 64 personen. In zomerse stemming en gezellig kletsend onder elkaar, bracht onze chauffeur het gezelschap naar ons doel richting Westerwald in het Lahndal.

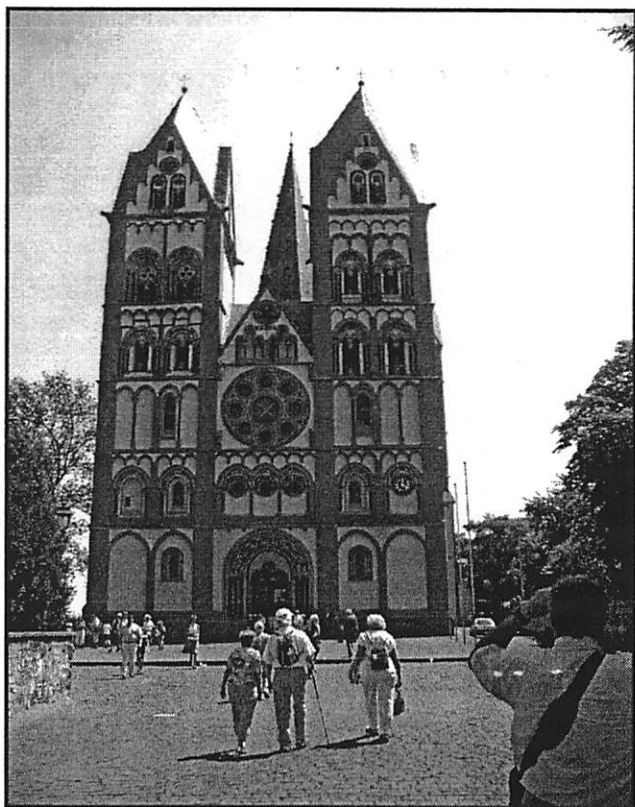
Het stadje Limburg (automobilisten richting Koblenz hebben het vanaf de autosnelweg Venlo-Koblenz zeker vaker gezien) is een middeleeuwse nederzetting, uitgegroeid tot verkeersknooppunt, kerkelijk centrum, historische bouw met dom en burcht. En als gevolg van dit alles geworden tot een belangrijk toeristisch middelpunt.

Na aankomst om 10.30 uur en een korte wandeling naar het centrum van de stad, waar het al behoorlijk druk was van de vele toeristen, genoten we traditiegetrouw eerst van een aankomst-(koffie) pauze met appelgebak. En een half uurtje daarna werden de 64 reisgenoten, al of niet met de in de bus nog uitgereikte beschrijving in de hand, geformeerd in 3 groepen. De gidsen heetten ons welkom en de rondleiding door de middeleeuwen begon. Het werd een boeiende wandeling door de oude binnenstad met haar drukke en vaak smalle en steile straatjes. Aan weerszijden eeuwenoude vakwerkhuisen, gedecoreerd met kunstig houtsnijwerk, schilderijen en beeldhouwwerk. En dat alles opgesmukt met bijzondere en anekdotische verhalen over de Limburgse bewoners van eeuwen geleden. De stadsgidsen hadden hun les goed geleerd.

Sluitstuk van de morgen was het bezoek aan de wel grootste blikvanger van Limburg a/d Lahn: de St. Georg dom; een romaanse kerk met zeven torens waarvan de bouw reeds begon in de 12^{de} eeuw. Bij een latere restauratie ontdekte men kleurrijke romaanse fresco's uit de 13^{de} eeuw.

Na een middagpauze tot half drie stapten we weer de bus in en begon het tweede gedeelte van de excursiedag: de Burg Lahneck bij Lahnstein, gelegen hoog boven het Lahndal op een vooruitspringende punt van het Taunusgebergte. Vanaf de vesting, beter nog vanuit de kasteeltoren, overziet men het hele Lahndal en een groot gedeelte van het achterland.

Voor de rondleiding van 64 personen was het hier eveneens noodzakelijk voor de gidsen de groep te splitsen. Ook dit tweede excursiedeel was zeer leerzaam en interessant. De rondleiding in deze burcht met o.a. door de gemeubileerde ruimten, keuken, kapel en ridderzaal gaven ons een kijk op de huishouding en leefomgeving van de adellijke machtige families in vroeger eeuwen.



De Dom, St. Georg



Na afloop van de bezichtiging namen de niet-vermoeiden nog de mogelijkheid de hoogste torenkamer te beklimmen en te kunnen genieten van het prachtige uitzicht.

En vervolgens was er nog een gezellige rustpauze met een drankje op het hoge plateau dat voor dit doel was ingericht. Einde van het actieve gedeelte van deze prachtige dag. We begonnen de terugweg naar de geparkeerde bus die ons weer bracht naar onze thuishaven.

Iedereen had genoten, ook onze deskundige chauffeur van Litax; vanuit de cabine sprak hij een woordje tot de passagiers. Tussen 20.00 en 20.30 uur kwamen we dankbaar, moe en behouden op onze vertrouwde basis aan.

Dank voor de perfecte organisatie van deze jubileumexcursie door de "voortrekkers" van onze heemkundevereniging!

Jo Thijssen

Reaktie op artikel "Oorkonde voor Tinie Claessen-Maas"

In de Zeumer 2006-2, in het artikel over de dodenherdenking in Beesel, staan enkele foutjes die ik graag voor de goede orde wil rechtzetten. Deze foutjes staan overigens ook in het Beesels Blaedeje waar hetzelfde artikel werd opgenomen. De zoon en kleinzoon van Thelma Lewis-Hiscox worden hierin abusievelijk haar kleinzoon en haar achterkleinzoon genoemd. De aanwezige familie op 4 mei bestond uit de dochter van Henry Hiscox, Thelma Lewis Hiscox, en haar zoon Paul Lewis met zijn vrouw Sandra, en de zoon van Paul - Thelma's kleinzoon - Justin Lewis met zijn vrouw Amanda.

Overigens heb ik naar aanleiding van mijn artikel in het jaarboek Maas- en Swalmdal 24 (2004), waarin ik de crash van de Lancaster op 21 juli 1944 beschrijf, enkele zeer interessante gesprekken met de familie Lewis-Hiscox mogen voeren. Ook hebben we al wat extra informatie uitgewisseld die niet in mijn artikel is opgenomen. De dames Sandra en Amanda blijken al enkele jaren bezig te zijn met een onderzoek naar de familie Hiscox en Henry in bijzonder. Helaas hebben ook zij geen foto van Henry; er schijnt nooit een officiële portretfoto of huwelijksfoto of wat dan ook van hem te zijn gemaakt. Een kleine hoop heb ik nog via een zuster van Henry, Emily geheten, die in 1992 in Beesel het graf van haar broer bezocht. Zij schijnt nogal wat foto's e.d. van de familie te bezitten. Aangezien Henry getuige was bij het huwelijk van zijn broer Ted (die triest genoeg een half jaar na Henry op het slagveld sneuvelde), zou er volgens Sandra van het huwelijk van Ted een trouwfoto gemaakt zijn waarop Henry als getuige kan staan. En deze foto kon wel eens bij Emily's familie zitten.

Opmerkelijk genoeg reageerde los van bovenstaande ook Garry Jarvis, een kleinzoon van Emily, en stuurde "alvast" een oude foto waarop de ouders van Henry in september 1949 in Beesel bij het graf van hun zoon staan.



*De familie bij het graf van Henry Hiscox,
v.l.n.r. Justin, Sandra, Thelma, Paul en Amanda.*

(foto: Frans Geerlings)



*In september 1949 bezochten de ouders van Henry
het graf van hun zoon in Beesel.*

Op het houten bord staat de tekst:

**Hier Rust
R.A.F. Piloot
Sergeant H. HISCOX
uit Newport Mon
ENGELAND**

**Hij viel in een luchtstrijd
tegen onzen gemeenschappelijken vijand,
in den nacht van 21 Juli 1944 te Beesel.**

**Zijn dood doet ons leven.
Beesel dankt en eert hem
en in hem de machtige geallieerde legers,
die ons dorp op 1 maart 1945 bevrijdden.**

Rust Zacht

Het ligt nu in de planning dat Garry in november het graf van Henry komt bezoeken. Omdat Garry een andere versie van het trieste einde van Henry heeft, valt er dan nog heel wat te praten. Mogelijk komt er dan ook een foto van Henry beschikbaar. Uiteindelijk hoop ik mijn verhaal te kunnen completeren en zal hierover zeker berichten in een van de komende jaarboeken.

Frans G.J. Geerlings

Uit het Venloosch Nieuwsblad 1905

Swalmen. *Rijksveldwachter Beek te Swalmen verwond bij oppakken stropers tussen Beesel en Swalmen.*

Dinsdagnacht werd de onbezoldigd rijksveldwachter Beek, die in het veld tusschen Swalmen en Beesel eenige wildstroopers achtervolgde, door een schot ernstig verwond.

Aangaande dit stroopersdrama meldt men ons:

L.B. 70 jaar, was in den nacht van 30 op 31 Januari 1905 omstreeks 1½ uur door zijn zoon gewekt worden, met de mededeeling, dat op korten afstand nabij hunne woning zich stroopers bevonden, met den lichtbak. Beide zijn toen naar de stroopers toegegaan en heeft de zoon, op korten afstand van hen genaderd zijnde, een schot in de lucht gelost, waarop het licht uit den lichtbak gedoofd werd en er een schot viel, dat den vader trof. Zowel de vader als de zoon herkenden geen van de 3 of 4 stroopers en konden niet de minste aanduiding doen. Op het hulpgeroep van den zoon zijn twee voorbijgangers, die van het concert kwamen, gekomen en is de vader naar huis getransporteerd. Dadelijk is de dokter gehaald en toen bleek dat Beek ernstig verwond was aan het hoofd, doch niet levensgevaarlijk, terwijl een hagelkorrel in de borst en een in den buik terecht gekomen waren, die ernstiger bleken. In den loop van den morgen is de justitie ter plaatse gekomen, die tot laat in den avond onderzoek heeft gedaan, met het gevolg dat zeker P.C., oud 30 jaren, metselaar, alhier wonende, is gearresteerd als verdacht. In verschillende huizen werd huiszoeking gedaan. Beek is heden (2 Febr.) naar de Kliniek der Paters Camellianen te Roermond overgebracht ter verdere verpleging. [GAV: VN 2 februari 1905]

Beesel. Sedert langen tijd had men hier geen ooievaar meer gezien. Gisteren wandelde alhier een door het veld. Langzaam en deftig wandelde hij achter de ploegers, totdat de heer J. Bongers hem kon bereiken en inpakte. Hij zit thans gevangen en is springlevend. (Voor hoelang?)

[GAV: VN 19 september 1905]

Belfeld. Verleden Zondag had in ons mooi versierd kerkje eene treffende plechtigheid plaats: de gemeenschappelijke opdracht der beide Congregaties.

Nadat een eerw. pater Franciskaan een krachtig woord van opwekking gesproken had over de betekenis der opdracht en de verplichting die ze oplegt, ontvingen een 120-tal jongelingen en 12 jonge dochters uit de handen van den weleerw. herder, het teeken der vereeniging. 51 leden traden toe tot "Eer en Deugd".

Een "bravo"! voor onze fiere jongelingschap. Zulk een jeugd belooft een schoone toekomst!

[GAV: VN 18 november 1905]

Belfeld. Dinsdag arriveerde hier de Stoommachine, bestemd voor het boren naar steenkolen, met welke werkzaamheden eerstdaags een aanvang zal worden gemaakt.

[GAV: VN 7 december 1905]

Beesel. Naar men ons verzekert, zal hier binnenkort een lucifersfabriek tot stand komen, door een zekere firma van nabij Noord-Brabant van wie gewenscht wordt, dat de namen voorloopig nog niet zullen bekend gemaakt worden. Tot het vervaardigen van solferstokjes, zijn hier al reeds door bedoelde firma 108 stuks boomstammen, meestal grove (speld- of naaldhout) aangekocht voor de som van 2 franken of 96 cents per stuk.

De plaats van bestemming voor deze fabriek is aangekocht nabij den Aalenberg aan de Maas.

Met dit voorrecht op het gebied van industrie, zij de bewoners van Beesel veel succes gewenscht, want daarmee komt toch weer gereed geld te verdienen.

[GAV: VN 16 december 1905]

Wim Hoezen

Familieportret

Willemssen-Niesen



Familie Willemssen-Niesen in de Krommenhoek te Offenbeek rond 1930

Het gezin van **Gerardus Hubertus Willemssen**, zoon van Martinus Willemssen en Maria Catharina Boots en **Joanna Margaretha Hubertina Niesen**, dochter van Joannes Niesen en Maria Catharina Stinges bestond uit;

Vlnr:

Johannes Lambertus Willemssen, geboren 12-11-1910, overleden 20-12-2004 te Tegelen, gehuwd met Theodora (Dora) Staaks.

Anna Catharina Lamberta Willemssen, geboren 09-10-1913, overleden 27-07-1985 te Reuver, gehuwd met Theodorus (Thei) Verlinden.

Gerardus Hubertus Willemsen, geboren 03-01-1872, overleden in Reuver -Offenbeek 22-05-1956.

Maria Margaretha Willemsen, geboren 02-09-1921, overleden te Tegelen 20-08-1977, gehuwd met Jac. Dings.

Joanna Margaretha Hubertina Niesen, geboren Reuver (Kievit) 31-01-1880, overleden te Smilde in Drenthe gedurende de evacuatie op 07-03-1945.

Martinus Lambertus Willemsen, geboren 05-11-1909, overleden te Tegelen 02-03-1997, gehuwd met Nellie Geelen.

Mathias Lambertus Willemsen, geboren 03-04-1919, overleden te Tegelen 14-12-1978, gehuwd met Olga Morgan.

Hendrik Lambertus Willemsen, geboren 25-11-1914, overleden te Venlo 11-08-1989, gehuwd met Dien Boom.

In dit gezin waren nog 2 kinderen:

Maria Catharina Lamberta Willemsen, geboren 19-02-1912, overleden 16-06-1913 in Offenbeek.

Lamberta Maria Catharina Willemsen (niet op foto), geboren 11-03-1917, gehuwd met Kees Burger.

Vader en kinderen Willemsen zijn allemaal geboren in dit huis, alle kinderen zijn in Reuver of Offenbeek blijven wonen.

Op een kaart uit 1843 wordt op deze plaats al bebouwing aangegeven.

Dit huis werd in 1966 door Martin afgebroken.

Hennie- Geurts Willemsen

Verboden geen rekening te houden met de archeologie

N.a.v. vragen die we wel eens krijgen hierbij een stukje van Gerda de Bruijn, juridisch beleidsmedewerker van de Rijksdienst Oudheidkundig Bodemonderzoek.

In 1992 hebben de leden van de Raad van Europa in de hoofdstad Malta een verdrag ondertekend dat bekend staat als het verdrag van Malta of Valetta. Aanleiding voor dit verdrag was dat het Europese archeologische erfgoed in toenemende mate bedreigd wordt. Niet allen door natuurlijke processen of ondeskundig gebruik van het bodemarchief, maar ook door ontwikkelingen in de ruimtelijke ordening. Het Nederlandse parlement heeft de ondertekening van het verdrag in 1998 goedgekeurd en zich uitgesproken voor de implementatie van de uitgangspunten van het verdrag in de Nederlandse wetgeving. De uitgangspunten zijn ten eerste het streven naar behoud in situ van archeologische waarden, omdat de bodem de beste garantie biedt voor een goede conservering van de archeologie. Ten tweede het tijdig rekening houden in de ruimtelijke ordening met de mogelijkheid of aanwezigheid van archeologische waarden, opdat er nog ruimte is voor archeologievriendelijke alternatieven. En ten derde het principe dat de verstoorder betaalt voor de documentatie van archeologische waarden als behoud in de bodem niet tot de mogelijkheden behoort.

Bestemmingsplannen

In de Monumentenwet 1988 staat de belangrijke bepaling dat gemeenten bij de vaststelling van een bestemmingsplan rekening houden met de in de grond aanwezige, dan wel te verwachten monumenten. Indien er sprake is van archeologische waarden of verwachtingen kan dit bij de bestemming van een perceel worden meegewogen. De archeologie kan wellicht in situ (op de vindplaats) behouden blijven of het bestemmingsplan schrijft voor dat de aanvrager van een bouw- of aanlegvergunning een archeologische onderzoeksplicht heeft.

Overigens heeft de Tweede Kamer een amendement opgenomen, waardoor er in principe geen archeologieverplichtingen opgenomen kunnen worden voor bouwwerken onder de honderd vierkante meter. De gemeenteraad kan wel een andere oppervlakte vaststellen, wat bijvoorbeeld denkbaar is bij archeologisch waardevolle terreinen of in historische binnensteden.

Het is dus de gemeente die in het bestemmingsplan bepaalt hoe er met de archeologie rekening gehouden wordt. Uiteraard zijn gemeenten hierbij gebonden aan de binnen de Wet op de Ruimtelijke Ordening, en de Algemene wet bestuursrecht gegeven kaders dat een plan zorgvuldig is voorbereid, goed wordt gemotiveerd en niet in strijd mag zijn met een goede ruimtelijke ordening. De provincies hebben hierin dus een belangrijke functie, omdat zij over de goedkeuring van bestemmingsplannen besluiten.

Archeologische waardenkaart

Hoewel niet wettelijk verplicht kan een eigen gemeentelijke archeologische waardenkaart de besluitvorming in het kader van een bestemmingsplanprocedure aanzienlijk vereenvoudigen. Door een eigen waardenkaart is direct bekend wat er aan archeologische waarden en verwachtingen is in het betreffende bestemmingsplan-gebied. Bovendien kunnen keuzes tot behoud of opgraven soms voordeliger uitpakken als bekend is wat de archeologische betekenis is van de rest van het gemeentelijk grondgebied. Informatie voor deze kaarten is onder andere te vinden op de provinciale archeologische monumentenkaarten, maar ook plaatselijke archeologische of historische werkgroepen beschikken over relevante kennis.

Een cultuurhistorische waardenkaart, waarop archeologie, historisch geografische structuren en de bouwkundige monumenten staan, valt eveneens te overwegen. Zo'n kaart biedt een handvat om tot een integrale benadering van het culturele erfgoed te komen.

Waarom betalen?

Het verstoorder betaalt-principe leidt soms tot onbegrip. Zo ook tijdens de kamerbehandeling, waar de vraag werd gesteld of het wel

verstandig was om het Verdrag van Malta in de Nederlandse wetgeving te implementeren, gelet op de vertragende effecten op bouwprocessen en de onrechtvaardigheid dat een verstoorder moet betalen voor het zeker stellen van het archeologische erfgoed. Maar juist de gedachte om archeologie in een vroeg stadium bij ruimtelijke ontwikkelingen te betrekken minimaliseert het vertragende effect dat kan ontstaan door archeologische verrassingen. Het gegeven dat de verstoorder betaalt, dient als stimulans voor het ontwikkelen van archeologievriendelijkere plannen.

In de gevallen waarin het onredelijk is dat de verstoorder de kosten van het archeologisch onderzoek volledig betaalt, kan het Rijk gevraagd worden om een vergoeding. De regeling voor het vergoeden van excessieve kosten wordt vastgelegd bij algemene maatregel van bestuur. Deze maatregel is nog in ontwikkeling.



Sporen van de oude watermolen van Malbeck, Belfeld.

P.S. Als aanvullende regel heeft de provincie Limburg vastgesteld dat voor archeologische terreinen binnen een afstand van 50 m van een vondstmelding of archeologisch terrein altijd een vooronderzoek is vereist.

Verder is ook bepaald dat voor plangebieden die kleiner zijn dan 2500 m² en die op minimaal 50 m afstand gelegen zijn van een **archeologische vindplaats**, geen archeologisch onderzoek nodig is. Hieruit is op te maken hoe belangrijk het is om archeologische vondsten bij de heemkundevereniging te melden. Niet alleen om de informatie vast te leggen, maar ook om te zorgen dat een vindplaats die niet bij de Rijksdienst Oudheidkundig Bodemonderzoek bekend is, zonder vooronderzoek verdwijnt. De heemkundevereniging heeft er dus alle belang bij dat zij de informatie krijgt aangeleverd en op de juiste wijze bij de ROB wordt gemeld.

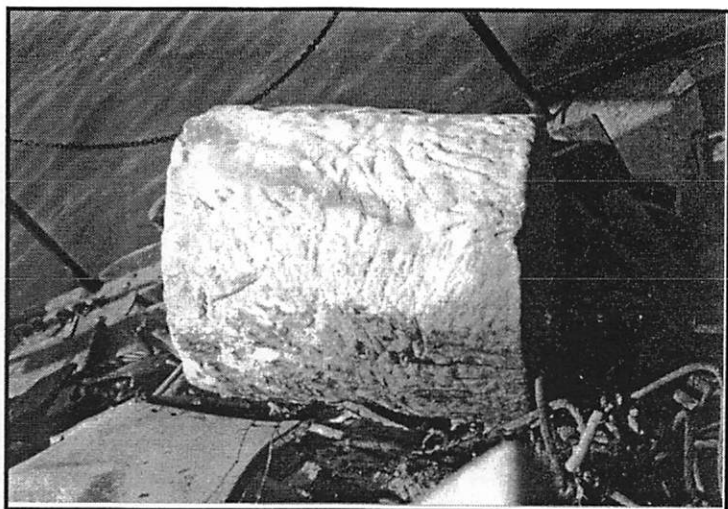
Bundel 'Archeologie in de Maaswerken'

Na acht jaar is het inventariserend archeologisch onderzoek in de Maaswerken afgesloten. Op 20 maart 2006 is een bundel verschenen (met CD-ROM) 'Synthese en evaluatie van het inventariserend archeologisch onderzoek in de Maaswerken 1998-2005'. Per thema (projectmanagement, landschap, methoden en technieken) en per periode wordt het onderzoek geëvalueerd.

De bundel bevat een lijst van alle (circa 100!) over het onderzoek verschenen rapporten. Op de CD-ROM staan diverse documenten (gebiedsprogramma's, formats, ed).

Het geheel is te downloaden op: <http://www.demaaswerken.nl>.

In de bundel ook de vermelding van de bij Biesweerd gevonden middeleeuwse bootresten. De houtresten waren afkomstig van de bodem van een laatmiddeleeuws vaartuig. Deze waren hergebruikt als oeverbeschoeiing. Een dendrochronologisch onderzoek gaf als veldatum 1453 AD +/- 6 jaar.



In de Hanssummerweerd werden twee delen van een Romeinse zuil door de baggerkraan naar boven gehaald. De eerste brak in stukken in de kraker van het baggerponton. Gelukkig kon de tweede worden behouden. De vondst wijst er op dat hier mogelijk in de 2^{de} of 3^{de} eeuw na Chr. nabij de monding van de Neerbeek een Romeinse tempel heeft gestaan. Daar de Maas in de Romeinse tijd oostelijker liep heeft de tempel namelijk op de toenmalige westoever van de Maas gestaan. Door verplaatsing van de rivier naar het westen is de tempel verdwenen. Aan de overzijde was de monding van de Swalm. Het is bekend dat de Romeinen een voorkeur hadden om dergelijke heiligdommen bij kruisingen van waterwegen te plaatsen. **NOaA (Nationaal Onderzoeksagenda Archeologie)**

Sinds 6 april 2006 is de website van de NOaA (Nationaal Onderzoeks Agenda Archeologie) in de lucht: www.noaa.nl. Drie jaar lang hebben ervaren archeologen en andere specialisten hun kennis gebundeld en op papier gezet. In 24 hoofdstukken hebben ze vastgelegd wat op dit moment de stand van kennis is over het Nederlandse bodemarchief. De eerste 12 staan nu op de website, de rest volgt in de loop van het jaar.

Wiel Luys

Grensbewakers



Deze foto dateert uit 1915, tijdens 1^e Wereldoorlog. Deze jongemannen werden ingezet om de Nederlands- Belgische grens in Eijsden te bewaken, om zodoende de Nederlandse neutraliteit te handhaven. Zij waren gelegerd in de Tapijnkazerne in Maastricht. Zij behoorden tot de 2^e Compagnie 4 sectie brigade, depot Oldenbroek. Helaas zijn er maar twee van de vijf personen bekend. Uiterst links Theodorus Derks uit Belfeld (1888-1967)-en in het midden van de foto Piet Beurskens uit Reuver (1888-1975).

Theodorus Derks werd geboren op 17-12-1888 te Belfeld als zoon van Paulus Derks en Maria Elisabeth Boots. Hij huwde met Anna Jacobs te Belfeld op 25-5-1914. Zij woonden aan Geloo in Belfeld. Later op de Bolenberg. Theodorus overleed te Tegelen 14-12-1967.**Piet Beurskens** werd geboren te Reuver (Beesel) op 12-9-1888, als zoon van Jacobus Beurskens en Josephina Wolters. Hij huwde met Joanna Maria Driessen te Belfeld op 22-11-1920.

Zij woonden enige jaren in Belfeld, alwaar hij daar als tabaksverwerker werkzaam was. In het jaar 1926 verhuisde hij met zijn gezin naar de Pastoor Vranckenlaan in Reuver. Piet Beurskens overleed te Reuver op 13-10-1975.

Langs de gehele Nederlandse en Belgische grens van Vaals tot Cadzand werd een ijzerdraadversperring opgeworpen van 1915 tot het einde van de oorlog. Deze versperring had een lengte van 180 kilometer en twee meter hoog dat onder een stroom van tweeduizend volt stond. De draad liep door dorpen en bossen, over weilanden, landerijen en beken; zelfs laag over de brede Maas was de draad gespannen. Wie tussen de draden geraakte, werd "doodgebliksemd". Dat overkwam onvoorzichtige Nederlandse soldaten en burgers. Soms bleven er smokkelaars aan hangen. Maar het merendeel van de slachtoffers waren Belgen, jonge mannen die het neutrale Nederland trachtten te bereiken.

Blijkens krantenberichten uit die tijd werden vrijwel dagelijks mensen dodelijk getroffen. Deze elektrische draad was bedacht en aangelegd door de Duitsers, die het noordelijk deel van België bezet hielden. Nederland protesteerde niet, want die dodelijke grensversperring hielp onze neutraliteit te handhaven. De Duitsers hadden hiervoor verscheidene redenen om de "muur" op te richten. Ze wilden een eind maken aan de stroom vluchtelingen uit België en Frankrijk, die sedert het begin van de oorlog richting Nederland trok. De bezetters wilden ook de florierende smokkel indammen. Dat lukte maar niet. De Duitse grenstroepen, merendeels oude soldaten, verdienden er namelijk zelf aan. Voorkomen dat Belgische oorlogsvrijwilligers vanuit bezet gebied via Nederland aan het IJzerfront terechtkwamen, dat was de voornaamste reden voor de Duitsers om België "in te kooien".

Th.Derks

Jeugherrinneringe

Ich zeen mich nag es ein menke van ein joar of ach, mit donker-blond get krullend hoar. Eavel veul tied om te krulle kreeg mien hoar nooit. Ongevier ens in de moanjd den ging oze pap mit de sjier, eine kamp en de tondeuze de rie aaf. Veur des ut wis waars ze geknip, mer me kos beater zegke gesjoare. Somers leepe ver in de korte boks mit aangeneide helpe en altied op klompe. Wen veur niej klompe kregen, wearde iers alvas oet veurzorg eine iezere banjd euver de hemel geneageld, den ginge ze langer mit.

Zoa aangekleid waars ze den veardig veur noa sjoal, mer veur moogde pas vertrekke noadet mooder oos mit ein naat washenjde duchtig door ut gezich gevreve haaj. Der sjiekem tusse oet trekke waas der neet bie. Mam wis presies wieveul ze der gehad had en wieveul der nag gewasse moste weare. Heur sjtopwoord waas altied, ich loat mich neet verneuke. Ein anger sjoan oetdrukking van heur waas; "doa goan ich neet mit neule".

Doomit bedoelde ze det get zo wiet versjlete waas det ut zich neet mier loande om te make. Noa sjoaltied den begos veur os pas ut leave, den sjilde ver boete toet duuster. Den wearde ver binnegerope veur ut eate, idderein haaj zien vaste plek aan toafel. Oos Mam beajde iers nag veur en veur moste noabeaje. Det klonk toch waal sjoan zon groate lummels die same baejde, meestal versjtings ze allein mer kwaade aam. Doanoa mit good wear noom Pap zich eine keukesjtoul mit noa boete en ging veur de gevel van ut hoes zitte.

Good bekeke waas dea sjtoal de veurluiper van ut tuinameublement. Tuinsjteul die goaf ut toen nag neet. Waas auch neet neudig want de miense haaje toen nag genne tuin. Nea eine tuin haaje allein de zusters van ut kloaster en pesjtoer. Ut geweuane volk had dus genne tuin, die hadde eine hoaf. Joa zelfs eine groate hoaf had aan hoes auch nag eine hoaf.

Effeng oze Pap zoot teage de gevel op ziene sjtoul en veur zatte os op de huukskes teage de moer.

Waat hubbe ver duk teage die moer ein moer zitte te eate. Meistal kwame de bure auch mit eine sjtool aanzitte en zatte zich der bie teage die moer. Doa mos geklenjerd weare en geklenjerd wearde der. Al hiel jongk kwame veur door det geklenjer te weite weam waal en weam neet dougde in ut durp. Bie det geklenjer vreuger doa kwaam genne drank aan te pas, det is noe waal anders. Nea drank, waat had men in hoes, soms ein fles jonge of mesjien ein kletske viejeu. En die sjtupkes die ginge mer hieal aaf en toe van de fles. Toch hadde veur veur sestig joar teruuk al eine drankehanjel in ut durp. Det waas Werthaas drankehanjel van Sef van de Kuup.

Eine kier per joar vlak veur de kermes heel der ronjdgang door ut durp, den kwaam der mit ziene beerwage auch bie os langs. En det der good gerei verkoch waas aan Sef zelf good te zeen, dea had eine boek wie ein beerton. Es Sef den bie os kwaam mos ich van mam in de kelder goan kieke wieveul fleskes beer der nag sjtinge van ut veurig joar. Waat houdbaarheidsdatum. Zach ich ut zin der nach vief den wearde der nag vief biegekoch, mit tiean fleskes kwame ze ut joar waal weer door. Es ze die vief den besjteld haaj bie Sef den kregen ver inens de sjrik te pakke. Mam vergeat ger nieks vroage ver den mit veer man tegeliek. Doa zo Mam toch glad eweg vergeate om limonaad te besjtelle. Verdorie joa zach Mam den, Sef doot der auch nach twea flesse Sisi en vief flesse Exota bie. Limenaad det waas toen toch waal ut lekkerste waat ter besjting. Zo zoa ich dus nag oere euver vreuger door kenne goan, doe-zende herrinneringe wachte der op om opgesjreve en bewaard te blieve, weam wet es ut God bleef.

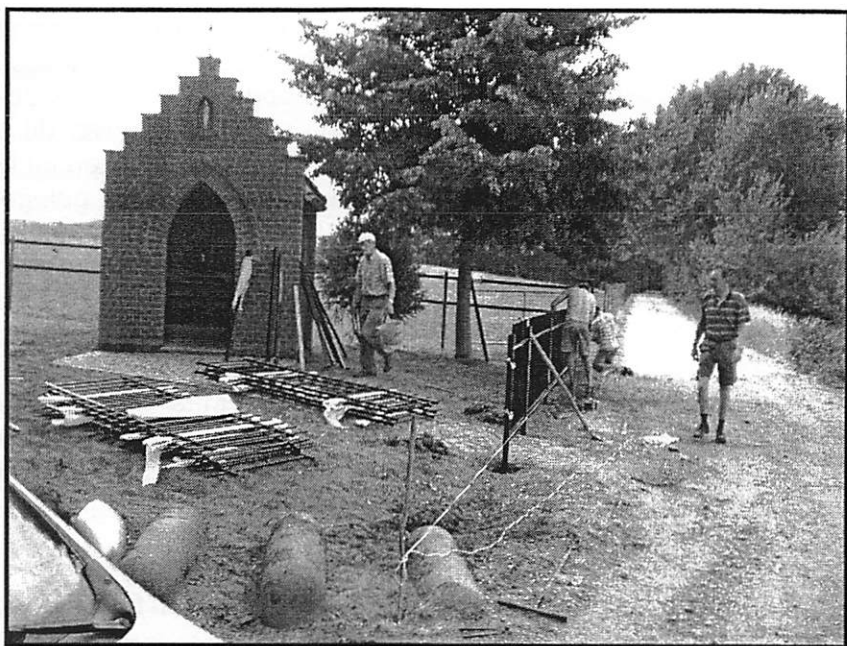
Chrit Crins

Het kapelke van buurt Bussereind

De werkzaamheden waren al een maand van te voren door het bestuur van buurt Bussereind gepland. Uitgerekend de heetste dagen in juli van het jaar. Het houten hekwerk bij de kapel, gewijd aan O.L. Vrouw van Altijd Durende Bijstand, was hoognodig aan vervanging toe, dit was geplaatst bij de bouw van de kapel in 1992. De kapel ging bijna verscholen achter de bomen en struiken, die in al die jaren fors gegroeid waren. Daarom werd besloten om alles te vervangen. Ondanks de hitte op woensdag 19 juli 2006 gingen leden van het bestuur en buurtbewoners aan het werk om alles rondom de kapel te verwijderen. Het verrotte hekwerk werd weggehaald en met een tractor werden de struiken uit de grond getrokken. Dit werk was te zwaar om met deze hitte met de schop te doen. Daarmee was het opruimen binnen een paar uurtjes geklaard. Op zaterdag 22 juli, niet minder heet, werd begonnen met het plaatsen van het nieuwe hekwerk. Dit hekwerk werd gemaakt door Herm Verstappen, het ijzer werd gedeeltelijk en het coaten en galvaniseren werd geheel gesponsord door ARCO te Reuver. De cement werd in Bracht gehaald (goedkoper) en de ballast bij Reijnders in Beesel, dit werd ook gedeeltelijk gesponserd. Daardoor kon met weinig geld een mooi hekwerk geplaatst worden. De grond rondom de kapel werd bedekt met anti-worteldoek en dit werd bedekt met houtsnippers. Er zijn ook al een paar planten gepoot.

Het bestuur vond het een goed idee om daarom een Heilige Mis te houden bij het kapelke. Dit werd gepland voor zondag 3 september. Pastoor Jan Geraets werd gevraagd om in de mis voor te gaan. Geboren in het buurtschap Bussereind, maar nu pastoor in Zuid Limburg voelde hij zich zeer vereerd. Alles was al in gereedheid gebracht, maar dit keer waren wind en regen de spelbreker. Op het allerlaatste moment werd besloten om de Heilige Mis te houden in de schuur bij Broer Slabbers. Tijdens de mis werden herinneringsprentjes en kaarsen uitgedeeld. Na de mis ging men te voet terug naar het kapelke en werden de kaarsen op het hek gestoken en nog een lied ter ere van Maria gezongen.

Daarna gingen veel mensen mee terug naar de schuur om bij een kop koffie en koek nog lang na te praten.



Het kapelke aan de Bussereindseweg (Foto Pierre Verstappen)

De kapel werd in 1992 gebouwd door vrijwilligers uit de buurt Bussereind en staat op de splitsing Waterloseweg en Turfheideweg. Dit kwam door verschillende sponsors tot stand. De inzegening vond plaats op 28 juni 1994 door Pastoor Debets. Zie artikel in jaarboek 12: *"Bussereinds kapelke herbouwd door Henri Sméets"*.

In deze nieuwe kapel is nog een steen onder het altaar ingemetseld, die stamt uit de oude Maria Kapel, die stond bij de oprijlaan naar Oud Waterloo en in 1966 gesloopt werd i.v.m. de reconstructie van het fietspad. Het gebouwtje is hier geplaatst ter vervanging van een oude kapel uit 1907, die stond op de splitsing Bussereindseweg en Waterloseweg. Voor die tijd was er al een kapel, waarvan al voor 1781 melding gemaakt was.

Hennie Geurts-Willemsen

Het geheim van de Kelten

Het Limburgs Museum in Venlo wijdt van 21 mei tot en met 19 november 2006 aandacht aan de Kelten tussen Rijn en Noordzee. Het is in Nederland voor het eerst en hoogstwaarschijnlijk ook voor het laatst dat een tentoonstelling van deze omvang over dit onderwerp wordt georganiseerd. Alle archeologische topstukken uit Nederland, België en het Duitse grensgebied zijn voor deze gelegenheid samengebracht. Voor het eerst zijn ze in samenhang te zien. De meer dan 500 objecten zijn vaak van een grote, tijdloze schoonheid en maken het mogelijk door te dringen tot het geheim van de Kelten. Voor het eerst worden belangrijke vondsten geëxposeerd die recent bij opgravingen zijn aangetroffen, zoals de muntschat uit Echt en het rijke vrouwengraf uit Koningbosch. Maar in de tentoonstelling zijn ook alle Keltische highlights uit museale verzamelingen te zien, zoals de sierschijf van Helden, het Vorstengraf van Oss, de torque van Heerlen, het masker van Middelstum, de spiegel van Nijmegen en de zilveren vaas van Neerharen.

Het is een interactieve tentoonstelling over een fascinerende prehistorische samenleving. Een expositie over boeren, handel en geld. Maar ook over kunst, rituelen, leiders en geweld.

De expositie verbindt het verleden met het heden. De huidige Keltische cultuur krijgt alle aandacht. Tatoeages, sieraden, wicca's, druiden, boomastrologie, zonnewendevieringen zijn de Kelten onder ons?

De Kelten zijn anno 2006 actueler dan ooit.

Belééf de Kelten van vroeger en van nu in het Limburgs Museum in Venlo.